

1365
29.01.2015

СТАНОВИЩЕ

върху дисертационен труд
за даване на образователната и научна степен „доктор“

Автор на дисертационния труд: Яна Генова Ганчева

Тема на дисертационния труд: Оценка на ефективността на контейнерен терминал

Изготвил становището: доц. д-р инж. Димитър Димитракиев, ВВМУ „Н.Й. Вапцаров“ - Варна

1. Актуалност на разработвания в дисертационния труд проблем

Трудностите при реализирането на европейската транспортна система, новата роля на пристанищата като критични свързващи точки в интермодалния транспорт и развитието на „ultra large“ контейнеровози насочва вниманието на Европейския съюз към идентифициране на „тесните места“ в пристанищата. Най-често причината за тях е липсата на висококачествена инфраструктура и ниско ниво на пристанищните услуги, които имат значими икономически последици за товародатели, превозвачи, логистични компании, терминалните оператори, гражданите ... Някои от тези последици са: задръствания в пристанищата, неспазване на графика за приемане и големи забавяния при обработката на корабите, допълнителни такси за обработка на контейнери (до € 75/TEU), налагани от контейнерните оператори, и други проблеми, които се изразяват в допълнителни разходи за товародателите, транспортните оператори и клиентите. Традиционните ключови показатели за работата на пристанищата не дават възможност за сравнителен анализ на работата на отделните икономически единици. Затова в последните години вниманието на заинтересуваните лица е насочено към оценяване на общата факторна продуктивност на оскъдните ресурси (земя, труд, капитал и предприемачески умения) чрез иконометрични методи като DEA анализ, което очертава и актуалността на темата на дисертацията.

2. Познава ли дисертантът състоянието на проблема?

Литературният обзор за целите на дисертацията обхваща 118 източника, от които 6 на български език и 112 на английски език. Литературата е подбрана

целесъобразно и съответства на темата на дисертацията. Цитирана е фундаментална литература, посветена на теорията на DEA подхода. Задълбоченият анализ на посочената литература показва, че разглежданият проблем има международни измерения. Разбира се, че можеше да бъде направено още, особено в частта на математическия апарат и обзора на съответната литература. Но динамиката на общите проблеми и непрекъснатите законови промени дотолкова затрудниха ас. Яна Ганчева, че съм склонен да оттегля претенциите си в тази посока. Професионалната кариера на дисертантката започва в Пристанище Варна ЕАД, където има възможност да участва пряко в разработването на анализи за нуждите на оператора, откъдето има и впечатления за разглежданите в дисертацията въпроси. По-късно, като асистент във ВВМУ, придобитите компетентност, знания и умения подпомагат научно-изследователската ѝ работа.

3. Избраната методика на изследване може ли да даде отговор на поставената цел и задачи на дисертационния труд?

За набиране на необходимата емпирична информация са използвани методът на наблюдението, преглед на документи и статистически анализи, а за обработката ѝ са приложени корелационен анализ, сензитивен анализ, системен анализ, на основание на които е извършен синтез за извеждане на резултатите и изводите от дисертационния труд.

В първа глава в логическа последователност са очертани съществуващите иконометрични и програмни подходи за оценка на ефективността. Направена е съпоставка между методите от първо поколение (ключовите показатели за работата на пристанищата) и методите от второ поколение (оценка на ефективността с производствени функции).

За постигане на целта и решаване на поставените задачи целенасочено е използван DEA подходът. Считаю, че характеристиките му го превръщат в гъвкав и приложим метод, а заедно с това и един от възможните подходи в бенчмарк анализа на контейнерните терминали.

4. В какво се заключават научните или научно-приложните приноси на дисертационния труд?

Декларираните приноси са насочени към решаване на проблеми с научно-приложен характер, като с прилагане на съответния метод творчески ги развиват. Най-общо може да се обобщят в следните групи:

- Въз основа на проведени и систематизирани емпирични изследвания са установени и анализирани източниците на неефективност за българските контейнерни терминали;

- Систематично установените сценарии за изграждане на нов контейнерен терминал дообогатяват знанията от извършените по въпроса проучвания и водят до формиране на нови доводи (доказателства) за оценка на нуждите от инвестиции.

5. Резултатите от дисертационния труд използвани ли са вече в научната и социалната практика?

Разгледаните в дисертацията ключови показатели за работата на контейнерен терминал имат приложна насоченост и са утвърдени в практиката измерители на ефективността. Развитието на иконометричните похвати за оценка на ефективността и необходимостта от непрекъснато приспособяване на контейнерните терминали към изискванията на пазара, създават предпоставки за въвеждане на DEA подхода като част от инструментариума за стратегически анализи на пристанищните оператори, пристанищните власти и други заинтересовани лица.

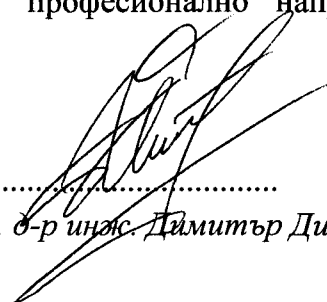
6. Мотивирани препоръки за бъдещо използване на научно-приложните приноси

От литературния анализ в първа глава се извежда заключението, че интересът към DEA подхода от страна на изследователи и научни организации е голям. Считаю, че по-нататъшните изследвания на критичните фактори за развитието на българските терминали биха имали голям икономически ефект. Гъвкавостта на метода позволява чрез формулиране на различни сценарии да се извършва сравнителен анализ на ефективността на пристанищата на определени пазари.

7. Заключение

В дисертацията е обосновано използването на метод, резултатите от който имат критично значение за мениджмънта на контейнерните терминали. Научно-изследователските, приложните и образователните цели са постигнати. Това ми дава основание да предложа на уважаемото жури да присъди на инж. Яна Генова Ганчева образователна и научна степен „доктор“ по професионално направление 5.5 „Транспорт, корабоплаване и авиация“.

27.04.2015 г.
гр. Варна

.....

(доц. д-р инж. Димитър Димитракиев)